19
L. I. 1.

ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5144 — 1/14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 — ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 15 ՇԵՎՎԱԼ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5144

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی ادارهٔ‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրֆ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստալի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:

Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Մեծուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
Իր ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՆՈՐ ՏԱՐԻ
ԿԸ ՊԱՐԵՄԱԴՐԻ
1903

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ

Այսօր կ'ապարտի մեր թերթօնը՝ ՍԻՐԱՑԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸՆ, որ այնքան մեծ ախորժով կարդացուեցաւ, իր հոգեբանական գեղեցիկ ուսումնասիրութեանց համար: Այս անգամ ալ, սովորական եւ արկածներով ու դէպքերով լեցուն թերթօն-վէպ մը չէ որ ընտրեցինք, այլ Ֆրանսացի հարազատօրէն գրագէտի մը ու վիպագրի մը մէկ գործը, որ իր գեղարուեստական դպրութիւնովն կը միացնէ դէպքերու չդեկանութիւն, նկարագրութեան գեղեցկութիւն եւ նուրբ հոգեբանութեան մ: Այս նոր թերթօնն է ակադեմական Նաթալ Ծրանսի

ԿԱՐՍԿԻՐ ԳՈՒԹԵԱՆԸ

անուն ծանօթ վէպը, որ բազմաթիւ տպագրութիւններու արժանացած է: Այս յուզիչ ու գեղեցիկ վէպը պիտի սկսինք վաղը եւ դարձեալ առաջին էջին մէջ:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

«ՅԻՍՈՒՍ ՄԱՆՈՒԿ»

Կաղանդի եւ Ծնունդի այս հանդիսաւոր օրերուն, Ս. Պատրիարքը դաղափարը կ'ունենայ կրկին հանրութեան ուշադրութեան առարկայ դարձնելու Յիսուս Մանուկի նուիրաւորութիւնը՝ որ տարի մը առաջ հաստատուեցաւ կարօտութիւններ, թշուառութիւններ ամոքելու, աղքատին հացը տալու, եւ անոք տղոց ալ ապագայ մը պատրաստելու համար:

Պատրիարքական շրջաբերականը՝ զոր մեր բոլոր թերթերն ալ հրատարակեցին, պէտք եղածէն աւելի պերճախօս է արդէն, ու բնաւ պէտք չի մնար երկարօրէն ներկայացնելու այդ գեղեցիկ գործին նպատակը: Միակ բառ մը կը բաւէ զայն բացատրելու համար.— Բարեգործութիւն:

Նպատակ Ցանձնաժողովը, իր վերջին նիստը ամբողջովին յատկացուց այդ շրջաբերական-կոնդակին, եւ որոշեց անկէ մէկ օրինակ ղրկել մայրաքաղաքիս բոլոր Թաղ. Խորհուրդներուն, Ս. Ծնունդին առտուն եկեղեցիներու մէջ կարդացուելու համար: Մէկ մէկ օրինակ ալ պիտի ղրկուի բոլոր վարժարաններու տեսուչներուն՝ որպէս զի դպրոցական տղաքն ալ հրաւիրուին մասնակցելու այդ նուիրատուութեան՝ որուն արդիւնքէն առաւելապէս անոք տղաքն են որ պիտի օգտուին:

Այս վերջերս, երկու առանձին յօդուածներով առիթը ունեցայ մասնաւոր ընելու այն օգուտները՝ որոնք կրնային առաջ գալ տղաքը պզտիկուց բարեգործութեան վարժեցնելով, բացատրեցի թէ ինչպէս մէկ կողմէ դաստիարակները վարժարաններու մէջ, եւ միւս կողմէ ալ ծնողքները ընտանիքին մէջ կոչուած էին մեծ դեր մը խաղալու բարոյական դաստիարակութեան այդ գործին մէջ, որ ա: մէն բանէ առաջ տղոց հոգին ազնուացնելու, տղաք ազնիւ ու վեհանձն դարձնելու պիտի ծառայէր:

Կը մտածեմ այսօր թէ Պատրիարքական վերջին կոնդակը, Յիսուս Մանուկի նուիրատուութեան մասնակցելու այդ հրաւէրը ինչ գեղեցիկ առիթ մը կրնայ դառնալ մեր դաստիարակներուն ու ծնողքներուն ձեռքը, այդ կարգի մարդասիրական նպատակի մը ձգտելու համար: Տղաքը չուտ կը փղձկին, աղաքը չուտ կը յուզուին արդէն, եւ որչա՜փ աւելի խոր կերպով մը պիտի փղձկին ու յուզուին՝ եթէ երբեք իրենց կարդացուի Պատրիարքական կոնդակին սա հատուածը.

«Իր (Յիսուսի) օրհնաբանեալ եւ երկրպագելի անուան ընծայուած տարեկան այս նուէրով՝ պիտի խլուին մատաղերամ մանուկներ աղքատութեան ձեռքէն, ապաստան եւ ապրուստ պիտի գտնեն իրենց համար բացուած պատսպարաններու եւ վարժոցներու եւ արհեստանոցներու մէջ, պիտի ուսին պաշտել իրենց կրօնքն ու սիրել իրենց եկեղեցին, պիտի սորվին կարդալ ու գրել ու հաշուել, պիտի վարժուին օգտակար արհեստներու մէջ, եւ իրենց սրտաբուխ օրհնութիւնները բարձրացնել առ Յիսուս, որ իր անսպառ ողորմութեան գանձէն պիտի հեղու եւ զեղու իր բազմազան բարիքներն ու շնորհներն անոնց վրայ, որ իր մանկութեան երանաւէտ յիշատակին համար ողորմեցան մանուկներու, եւ փառաւորեցին զինքը չէ՛ թէ միայն բանիւ՝ այլ եւ արդեամբ, եւ իրենց հաւատքը վկայեցին գործով, եւ ճշմարիտ կերպով շնորհաւորեցին շնորհաբաշխութեան այդ մեծ օրն՝ յորում ինքն՝ Մեծութիւնն Աստուածային, անչափ եւ անսահման, իր մանկանալով՝ բարձրացոյց մանկութիւնն իր խանձարուրով՝ հրամայեց հոգածութիւնն, եւ իր մսուրով սորվեցուց կարօտելոց օգնութիւնը:»

Ինչ մեծ աղդեցութիւն պիտի կարենայ ընել այս գեղեցիկ հատուածը բոլոր մատաղ տղոց վրայ: Եթէ երբեք, Նը-պատից Ցանձնաժողովին յանձնարարութիւնը գտնէ առերեւոյթս գոհացնելու համար, վարժարաններու տեսուչները պարզ ընթերցում մը պիտի ընեն, եւ կարգ մը պատմադրական խօսքերով տղաքը պիտի հրաւիրեն մասնակցելու նուիրատուութեան մը, որուն նպատակը չեն հասկցած բնաւ, գործը ջուրը պիտի իյնայ ինքնին: Ընդհակառակը, պէտք է մասնաւոր խնամք մը տանիլ այդ գործին, օգտուելով սերտողութեան ժամէ մը, եւ կամ յատուկ ժամ մը յատկացնելով, բացատրելու համար մարդասիրական պարտականութիւնը:

Ասիկա դժուար գործ մը չէ, եւ ամէն դաստիարակ, ինչ որ ալ ըլլայ իր դարգացման բնոյթն ու աստիճանը, կրնայ դիւրաւ զայն յաջողցնել, եթէ երբեք քիչ մը բարեկամեցողութիւն ունենայ: Մանաւանդ որ, խնդիրը տղոց վրայ ըլլալով, գործը կրնայ կէս առ կէս դիւրացած նը-կատուիլ: Եւ եթէ, այդ ամէնը բացատրելէ, տղոց քով գութի զդացումը արթնցնելէ վերջ, այդ դաստիարակները ուղեն առաջին օրինակը իրենք տալ, գործը ա՛լ աւելի կը դիւրանայ, ա՛լ աւելի մեծ յաջողութիւն մը կը գտնէ:

* * *

Եւ ինչո՞ւ Պատրիարքական այդ կոնդակը առիթ մը չըլլայ նաեւ ծնողքներու ձեռքը, իրենց կարգին իրենց զաւակները այդ բարեգործական նպատակին իրագործման հրաւիրելու համար: Զէ՞ մի որ իրենք ալ դաստիարակներուն չափ, նոյն իսկ ա-ռնոնցմէ չա՛տ աւելի պարտաւոր են նախաձախնդիր ըլլալու իրենց տղոց բարոյական դաստիարակութեան: Եւ այդ նախաձախնդրութիւնը ապացուցանելու համար ասկէ աւելի լաւ ինչ առիթ պիտի կրնային գտնել:

Պատրիարքական կոնդակը հրատարակուեցաւ անխիթ ամէն թերթի մէջ: Այն ընտանիքները՝ որոնք ուղղակի Նպատից Ցանձնաժողովին կողմէ չեն ընդունած անկէ, կրնան դիւրաւ ձեռք ձգել՝ օրուան թերթերէն ո՛ եւ է մէկը գնելով: Եւ ինչ որ դաստիարակները պիտի ընեն կամ ընելու կոչուած են վարժարանին մէջ, իրենք ալ կրնան ընել տան մէջ, թերեւս ա՛լ-աւելի լաւ կերպով մը:

Դպրոցին մէջ՝ դաստիարակները, եւ տան մէջ ալ ծնողքները եթէ պզտիկ մը աչխատին ա՛նպէս՝ ինչպէս որ պէտք է, կրնան անագին նպաստ մը ընել այդ մարդասիրական գործին: Այդ գործը, եթէ մէկ կողմէ աղքատ ու անօք տղոց օգնութիւն կը ձգտի, միւս կողմէ ալ կրնայ անսահման բարիք մը ունենալ բոլոր վարժարաններու աշակերտներուն, բոլոր ընտանիքներու զաւակներուն:

Ցուսանք որ չեն փախցներ այս աղուոր առիթը, եւ անկէ կ'օգտուին իբր ճշմարիտ ծնողքներ, իբր ճշմարիտ դաստիարակներ:

ԱՐԱՄ ԱՆԶՈՒՆԵԱՆ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻՒ

Ժ. Ա. Մ. Ա. Ն. Ա. Ն. Ը.

Բնութեան անբաւ կալուածներուն մէջ նիւթեղէն ամէն գոյացութիւն ինքնիրեն եւ ուրիշներու բաղդատմամբ նոյնութեան եւ ո՛չ նոյնութեան, համաձայնութեան եւ ո՛չ համաձայնութեան որոշ վիճակներ կը ներկայացնէ, յաջորդաբար եւ յաւէրժաբար իւրացնելով միշտ իր ձեւակերպումներուն պահանջումին չափ ժամանակի մաս մը՝ որուն կարող ենք ըսել շրջան: Ժամանակի փոքրագոյն, ինչպէս նաեւ մեծագոյն քանակը, առանձինն բնաւ գոյութիւն չունի, այլ յարաբերաբար նիւթի յաջորդական փոփոխութեանց հետ: Ամէն կարգի բնական երեւոյթներ միտական նոյնութիւն չունենալով, հարկադրուած ենք անխուսափելիօրէն այսչափ կամ այնչափ ժամանակամիջոցի հետ կցել իրենց գոյացութեան որակին եւ քանակին իրականութիւնը:

Նիւթի ամէն մէկ վիճակափոխումի տեւողութիւնը իրարու շարունակութիւն ըլլալով՝ ամբողջական ժամանակի մը դրական հակացողութիւնը զգալի եղած է, եւ մենք այսպէս վաւերացուցած ենք զայն, տալով անոր զանազան անուններ՝ ժամանակ, միջոց, տեւողութիւն, ատեն եւն.: Ժամանակի մեծագոյն միութիւնը հաղարամեակն է, իսկ փոքրագոյնը ակրնթարթը, եթէ կրնանք ըսել: Ամէն իրողութիւն ժամանակի մը ընթացքին մէջ կատարուած է, կամ կը կատարուի. ուրեմն ժամանակը որ իրերու յաջորդականութեան առերեւոյթ արդիւնքն է, փոխադարձաբար կրնանք առերեւոյթ պատճառ համարել. իրարու տարասեռ կերպարանաւորութեանց, հետեւաբար կատարուած իրողութեանց կցուած ժամանակը անցեալի, կատարուող իրողութեան հետ կցուող ժամանակը ներկայի, եւ կատարուելիք իրողութեանց հետ կցուելիք ժամանակը ապառնի հանգամանքները իւրացուցած են: Ժամանակի այս երեք վիճակներն ալ իրարու անմիջական կերպով յաջորդած ըլլալով, սերտիւ կապուած են իրարու եւ հիւսուած են տարբեր վիճակներով: Ժամանակը ոչ միայն մեր շուրջը գտնուած առարկաներուն ձեւակերպութեանց հանդիսատեսն է, այլ եւ մարդկութեան թէ՛ ֆիզիքական, թէ հոգեկան եւ թէ գործնական կերպարանաւորումներուն հարազատ վկան է, եւ այս գերագոյն պատճառով ունեցած է մարդ ժամանակի ոսն մը, անցեալին յիշատակը, ներկային բարի գալուստը եւ արժանաւոր հիւրընկալութիւնը առաջիկային: Մարդը— անհատական միութիւնը մարդկութեան, անհատական համերաշխ ընկերութեանց ամբողջութիւնը, իրարմէ յաւէտ անբաժան՝ ուզած է հանդիսաւոր տօներով տօնախմբել ժամանակի եղանակաւորումները, իրականացնելով ու վերացնելով զանոնք փոխն ի փոխ:

Մեր սրտերը տրտմադին թաղումներուն զեղուն, կը զգանք թէ ժամանակի մոգական պատրանքներուն աղդեցութիւնը մեծ է: Անէութեան ժամանակը յիշատակ հիւսելու հրաշալի մեքենան է, որ զգայնութեան հոսանքը գանդաղ բայց յարատեւ կերպով արտաքին աշխարհի միտումներէն դէպի վերացական աշխարհի յիշատակներուն միտադարձ կայանները կը խուժէ. ուրուական մըն է՝ որ ամենքերքի հինաւուրց դաչտագետներուն, յորձանուտ ջրվէժներուն, քառասային նկուղներուն, ահարկու անտառներուն ու գահավէժներուն, անծայրածիր ալքերուն մէջ ժուռ կու գայ, անխոնջ ոտերկի՛ւղ, միշտ դուժելով, բնութեան ու մարդկութեան, բաղդին ու ճակատագրին անդառնալի պատգամներն ու վճիռները: Իր ամբողջութիւնը կազմուած է լոյսի ու մութի յաջորդական մասնիկներով. մերթ հրեղէն շղթի շամանդաղներով ծուէն ծուէն կը ժգունի, կը նուազի եւ կ'ոչնչանայ, մթութեան ու մոռացումի մէջ չլուծուելով: Մերթ ա-նիկա մեղի ցոյց կուտայ ծորդորներն ու լիռները, ծովերն ու ովկիանոսները անուրջներու աշխարհին հմայքներով շըպարուած ու շպարած, բնութեան մեծագոյն գաղանիքներէն մէկն ալ գուցէ ժամանակն է: Ամէն բան կ'անցնի, կը փոխուի, ինքնիրեն կը հակասէ, բայց ժամանակը միշտ կայ ու նոյնը կը մնայ. բացարձակ եւ յաւիտենական նոյնութիւն ունեցող խորհրդանշան մը, երեւոյթներու անպարագրելի թանգարանը, վիթխարի բնութեան ճոխ հարստութեանց յաւէրժական ցուցանանդէսը կը պարզէ Տիեզերքի անեզր տարածութեան մէջ. կը լուսանկարէ մեր ձեռքով բաղդատական ձեւն ու արժէքը լոյսին ու մութին, իրականութեան ու պատրանքին, կեանքին ու մահուան: Ժամանակը քանի՞ դէմք, քանի՞ սկզբունք եւ քանի՞ շրջան ունի:

Ժամանակը Դիրագունին հրաբոց աչերուն ճաճանչն է որ կը ճառագայթէ յաւիտենական տեւողութեան մէջ եւ գաղափարներու ու ամէն բանի մէջ կը զետեղէ այսօրի ու վաղի հրապոյրը:

Անհունին այդ դաստարը, ժամանակը միւնոյն ատեն յիշատակ, լոյս, սէր կը մատուցանէ տարիքոտ մարդկութեան, տարիներ ու դարեր կը ստեղծէ ու անոր կը կոչէ, կ'առաջնորդէ զայն կեանքի [illegible] մինչեւ ծերութիւն: Կը ծնցնէ՝ մեռցնելու համար, կ'ապրեցնէ ոչնչացնելու համար. մեղի սահմանած չափը կեանքի տեւողութեան հակայ դանդաղութիւն կամ դանդաղութիւն չէ, ծնունդէն մինչեւ մահ խիստ մեծ ճամբայ . . . ակունքէն մինչեւ ծով չափազանց կարճ երկայնութիւն . . . օրորոցէն մինչեւ գերեզման՝ միայն մէկ ոստում. . . :

Եթէ մարդկային այս վիճակը անկարելի է փոփոխել, ուրեմն թող վերնան տարիները, կեանքի երեւոյթէն թո՛ղ զըրկուի աշխարհը: Միայն կարճ ժամանակամիջոցի մը համար Տիեզերքի խնջոյքի սեղանին մասնակից ըլլալը չարժէր, քանի որ բիւրաւոր համադամներու հոգիս հոտն ու համն առած, չյագեցած ու չգոհացած՝ պիտի գլորէնք կեանքի հակայական բարձունքէն մահուան խորխորատը. մարդկային ամէն բան պատրանք, ամէն բան երազ, ամէն բան հանելուկ ու մնանանդ ամէն բան ոչնչութիւն . . . Սակայն ուժ ու կարողութիւն կը պակսի մահկանացուներուն այդ բանին վրայ պընդելու համար. դարձեալ չենք ուզեր ըսել թէ օր մը անենք ալ պիտի երթանք այն տեղ, ուր դարձած է ժամացոյցն ճօճանակը, ուր դու ալ ո՛վ ժամանակ մեղի համար վերջացած պիտի համարուիս:

Մեր կեանքէն քանի՞ քանի՞ տարիներ խրջիր տարիր, ա՛ռ այս տարին ալ. ամէն անգամ որ չրջանդ բոլորած կու գաս, անդիարձն մեր կեանքի տարիները մէկիկ մէկիկ կը յափշտակես ու կը նետես մոռացութիւն անյուշ չտեմարանին մէջ, գերիրդմանի սաբսուան է որ կը սրսկես մեր ջիղերուն վրայ:

Տրապիզոն — Յ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԹՈՎԱՍՅԻ

Վերջացող 1902 տարին՝ հանրային տեսակէտով՝ Թոքատցիներուն համար սովորական տարիէ մը տարբերութիւն չունենալու չափ տիպակ տարի մը եղաւ գրեթէ: Սակայն, ինչ որ ալ ըլլայ, աւելորդ չհամարուի գուցէ Նոր Տարիի սեմին վրայէն յետադարձ ակնարկ մը նետել ժամանակ կոչուած անսկիզբ ու անվերջ ճամբուն այդ անչան մասին վրայ, որմէ տասներկու ամիս ամբողջ քալեցինք եւ համառօտիւ նշանակել քիչ շատ ուշադրաւ ամէն ինչ:

Առաջնորդարանական.— 1902 տարին մեր Առաջնորդարանի ժողովներուն կազմակերպութեան մէջ բնաւ տարբերութիւն մը չդրաւ: 1901ի վերջերը ընտրուած ժողովները եւ խորհուրդները կը շարունակեն իրենց պաշտօնները:

Սրբազան Առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպիսկոպոս կը շարունակէ մնալ նաեւ Առաջնորդը Թոքատի: Տարւոյս սկիզբները հոս էր եւ իր ներկայութիւնը ինչպէս առաջ՝ նոյնպէս եւ այս անգամ ալ քիչ օգտակար չեղաւ: Զարմանալի է որ այս պատուական արքեպիսկոպոսին ասչխատանքներուն Սըվազի մէջ օգտակար եղած չէ, կ'ըսեն, եւ Սըվազցիք միշտ դանգատով կը բանան իրենց բերանը, երբ Առաջնորդէն վրայ խօսին: Ինձի կը թուի թէ պատճառը բուն իսկ Սըվազցիք իրենք են որ Առաջնորդին չեն աջակցիր, մինչդեռ Թոքատցիք գրեթէ անկէ աւելի կ'աշխատին եւ Առաջնորդին ներկայութեան օգտակարութիւնը անոր մէջ կը տեսնեն: Այսպէս՝ Առաջնորդը իր եկեղեցական իշխանութեան հեղինակութեամբը կարող կ'ըլլայ գործադրելու տրուած օգտակար որոշումները, որոնք առանց այդ հեղինակութեան գոյութեանը՝ թերեւս թղթի վրայ պիտի մնային:

Առաջն. Փոխանորդի պաշտօնը կը վարէ Տ. Ներսէս վարդապետ Խոյենան, որ թէեւ իր պաշտօնին յատուկ հեղինակութիւնը քիչ մը չունի, բայց իր օրինաւորութեանը արժանի է ամէն գովեստի: Կրօնական Ժողովի՝ Դէպուտատ Տ. Վ. Տիրոնսեանի, Բաղաքականը՝ Մարարիոս էֆ. Ապատլեանի, Տնտեսական Խորհուրդը՝ Յովհ. էֆ. Սիւզմէեանի եւ Ուսումնականը՝ Յովհ. էֆ. Դաւանճեանի ատենապետութեան տակ ձեռք ձեռքի տուած՝ օգտակար ըլլալու ամէն տարադրութիւններով աշխատեցան եւ կանոնաւորապէս վարեցին իրենց պաշտօնները տարւոյ ամբողջ ընթացքին մէջ, թէպէտեւ քանի մը անգամ մանր մունր անհամաձայնութիւններ կամ ընդհարումներ ունեցան իրարու միջեւ— արդիւնք թիւրիմացութիւններու կամ քիչ մըն ալ կիրքերու եւ եսերու—բայց ատոնք երբեք հանրային գործերու վնաս հասցնելու ատիճան առաջ չգացին: Ի պատիւ մասնաւորապէս Բաղաքական եւ Տնտեսական Ժողովներու, պարտինք ըսել թէ իրենց ջանքերուն շնորհիւ եղած կարգադրութեամբ մը Առաջնորդարանի 5–600 ոսկիի մէկ պարտքը գրեթէ ամբողջ գոյացաւ:

Փակագիծի մէջ ըսենք թէ Թոքատ՝ Առաջնորդարանի գործերուն տեսակէտով՝ տիպար թեմ մը կրնայ նկատուիլ: Թոքատի համայնքը տարիներէ ի վեր եղած չէ ատեն մը որ իր Առաջնորդարանի կանոնաւոր ժողովներն ունեցած չըլլայ, որոնցմով կը վարէ հանրային գործերը, առանց երբեք տեղի տալու օրուան Առաջնորդին կամ այս ու այն աղային քահանայքներուն՝ որոնց չի կրնար հանդուրժել, եւ, կըրնանք ըսել որ եթէ կայ բազմաչայ թեմ մը որ ամենէն քիչ կը զբաղեցնէ Պատրիարքարանը՝ այն ալ Թոքատն է ապահովապէս:

Վեց եկեղեցի ունինք, որոնց երեքին մէջ տարւոյս սկիզբը կը պաշտօնավարէին 11 քահանաներ, թիւ մը որ նոյնը կը մնայ մինչեւ վերջ, եւ ըսել թէ այդ մարդը ալ եւս չէր ընդունած իր տունը. իր պահանջումը վերջին պարբերութիւնէն յետոյ, բաւական պերճախօս էր միթէ: Էլէն յարեց. «Եւ այդ բանը ձեզի համար ըրի, որպէս զի զիս կորստեան մատնելու խոցի խայթն ունենաք... Ա՜հ, անիրաւութիւնէ առաջ եկած մոլորանքն է որ կրցած է զիս մղել այդ անարժան վրէժխնդրութեան: Բայց տեսայ ձեր պատասուելը... կը խորհէի... եթէ կը տառապի, օրին մէջը պիտի գայ տեսնել զիս, եւ եթէ չի տառապիր, ինչո՞ւ համար տառապեցնել զան... բայց ոչ, օր մը պիտի դայ ինծի եւ իրեն պիտի ըսեմ որ հանդարտ սրտով արի... կեանքի մէջ ալ եւս ուրիշ բան չունիմ ընելիք, եթէ ոչ իմ պարտականութիւնս՝ հանդէպ իմ աղուս եւ զաւակիս — եւ պէտք է դիմանաք որ, ա՛ռ որոշումը տալու ուժը գայ ձեր նկատմամբ զգացած սիրոյս մնացորդին մէջ... բայց թերեւս իրաւունք ունիմ խոստում մը առնելու ձեզմէ, իմ տուածիս փոխարէն...»

Մանկամարդ կինը յարեց խոր ձայնով մը. «Ի յիշատակ ինծի, որովհետեւ պէտք է իրար չտեսնենք ալ եւս, խօսք տուէք որ բնաւ չպիտի կոխուէք սիրտ մը, պիտի յարգէք զգացումը՝ ամէն ուր որ հանդիպիք անոր...»

Արման կը լռէր: Այս վերջին խօսքերը, որոնք ի վեր կը հանէին մարտիրոսութեան առաջ բերած կերպարանափոխութիւնը այդ հոգիին մէջ, կը հանդարտեցնէին այն ահռելի մտատանջութիւնը՝ զոր կը զգար Լոնտոնի մէջ անցուցած մէկ քանի շաբաթներու պահուն: Արման ըմբռնելէ յետոյ Ցէ եսամոլ ու անվստահ անիրաւութիւնը ինչ քայքայումներ առաջ կը բերէ, կը զգար գթութեան գերագոյն բարիքը: Իր սիրահարին զգացած խղճի խայթը իր գութը չարժելուն, իր ամուսինը մեղքնալուն, իր տղուն ապագային վրայ կարեկցելուն համար էր որ Էլէն կանգ առած էր աղետալի ճամբուն վրայ: Իր կարեկցութեամբն էր որ ամէն ինչ կը ջնջէր իրենց տարբերութեան, որովհետեւ այդ հեղութիւնը նշան էր խորտակման մը: Մխիթարութեան մը, որովհետեւ կարեկցութիւնն այդ բայասանը մուտ գտած էր իր վիրաւորուած սրտին ամէնէն խորին ծալքերուն մէջ: «Այո՛,» շարունակեց Էլէն, ցնցելով գլուխը. «այդ տառապանքն է որ փրկած է զիս, եւ անոր միջոցաւ կրցի դատել իմ կեանքս . . . Երբ իրարմէ բաժնուեցանք, գրեթէ խելայեղ վիճակի մէջ հոս եկայ. տասպուեցայ անկողնի ծառայել շատ օրեր, ու կը տեսնէի որ խաբած մարդուս աչքերը իմ վրաս սեւեռած էին այնքան անձնուիրութեամբ ու սրտխրութեամբ: Իմ տառապանքս նկատի առնելով՝ ըմբռնեցի թէ ո՞րքան տառապեցուցած էի ուրիշը եւ ո՞րքան չարիք սըփռած էի իմ շուրջս: Այն ամօթը՝ ուր գըլտորած էի, աչքիս առջեւ երեւցաւ, եւ մահուան հանդէպ, ամէն ինչ փորձեցի՝ պարկեշտ կին մը ըլլալու համար...» Էլէն կանգ առաւ. Արման որոշապէս դիտեց որ մանկամարդ կինը կ'ուզէր խօսիլ մինչեւ ծերութիւն: Կը ծնցնէ՝ մեռցնելու համար, կ'ապրեցնէ ոչնչացնելու համար. մեղի սահմանած չափը կեանքի տեւողութեան հակայ դանդաղութիւն չէ, ծնունդէն մինչեւ մահ խիստ մեծ ճամբայ . . . ակունքէն մինչեւ ծով չափազանց կարճ երկայնութիւն . . . օրորոցէն մինչեւ գերեզման՝ միայն մէկ ոստում. . . :

Եթէ մարդկային այս վիճակը անկարելի է փոփոխել, ուրեմն թող վերնան տարիները, կեանքի երեւոյթէն թո՛ղ զըրկուի աշխարհը: Միայն կարճ ժամանակամիջոցի մը համար Տիեզերքի խնջոյքի սեղանին մասնակից ըլլալը չարժէր, քանի որ բիւրաւոր համադամներու հոգիս հոտն ու համն առած, չյագեցած ու չգոհացած՝ պիտի գլորինք կեանքի հակայական բարձունքէն մահուան խորխորատը. մարդկային ամէն բան պատրանք, ամէն բան երազ, ամէն բան հանելուկ ու մնանանդ ամէն բան ոչնչութիւն . . . Սակայն ուժ ու կարողութիւն կը պակսի մահկանացուներուն այդ բանին վրայ պընդելու համար. դարձեալ չենք ուզեր ըսել թէ օր մը անենք ալ պիտի երթանք այն տեղ, ուր դարձած է ժամացոյցն ճօճանակը, ուր դու ալ ո՛վ ժամանակ մեղի համար վերջացած պիտի համարուիս:

Մեր կեանքէն քանի՞ քանի՞ տարիներ խրջիր տարիր, ա՛ռ այս տարին ալ. ամէն անգամ որ չրջանդ բոլորած կու գաս, անդիարձն մեր կեանքի տարիները մէկիկ մէկիկ կը յափշտակես ու կը նետես մոռացութիւն անյուշ չտեմարանին մէջ, գերիրդմանի սաբսուան է որ կը սրսկես մեր ջիղերուն վրայ:

Տրապիզոն — Յ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69)

ԲՕԼ ՊՈՒՐԹԷ

ՍԻՐԱՑԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

ԺԱ.

ԱՑԳԻ ՆՇՈՑԸ

Արման աթոռի մը վրայ նստաւ՝ Էլէնի մօտ, եւ անոր ձեռքը բռնելով ըսաւ. «Հոս եկած եմ՝ ներում խնդրելու համար ձենէ . . .» Մանկամարդ կինը ետ քաշեց ձեռքը, որուն դրեթէ ջղաձգական դողդոջումը զգացած էր: Եղակնապէս խոր-ունկ աչքերով կը նայէր Արմանի: Մանկամարդ կնոջ բիբին սեւ կէտը կը ծաւալէր արտակարգ կերպով: Ցեռոյ, ցած, գրեթէ մարած ձայնով պատասխանեց.

—«Ձեզի յանդիմանելիք բան չունիմ: Եթէ դժբաղդ ըրիք զիս, յանցանքը ձերը չէ բնաւ . . . Ա՜հ, շատ փոխուած եմ . . . շատ հիւանդ եմ, բայց ուզեցի ապրիլ իմ զաւակիս համար . . . ինչպէս նաեւ ձեզի համար, որպէս զի ձեր խղճին վրայ ծանրութիւն չունենաք . . . Անցուցած վերջին տենդոտ գիշերներուս մէջ՝ շատ խորհեցայ ձեր վրայ . . . Ո՜չ, յանցանքը չէր, քանի որ չէիք կրնար հաւատալ ինծի: Ատուա՜ծ իմ, որքա՜ն մեղքցայ ձեզ . . .»

Անհուն երախտագիտութեամբ մը մըտիկ կ'ընէր այդ գթութեան բառերուն, որոնք դուրս կ'ելլէին այնպիսի բերնէ մը, ուրկէ այնքան հեծկլտուքներ խլած էր իր անիրաւութիւնը: Վայրկեանի մը համար՝ իր զոհին բրած այդ ներումը կը մեղմացնէր իր խղճի խայթին ծանրութիւնը, որուն թեթեւացուկը փնտռած էր այնքան ատեն, բայց ի զուր: Խոր յուզման մը չեչտով ըսաւ Արման.

—«Որքա՜ն տառապեցուցի ձեզ: »

—«Այդ մասին մի՛ մեղադրիք զիս, » պատասխանեց Էլէն աւետարանական հեզութեամբ մը, որ թէ սխրութեան եւ թէ մխիթարութեան այնքան եղական ապաւորութիւն մը կը ձգէր իր վրայ— տխրութեան, որովհետեւ այդ հեղութիւնը նշան էր խորտակման մը: Մխիթարութեան մը, որովհետեւ կարեկցութիւնն այդ բայասանը մուտ գտած էր իր վիրաւորուած սրտին ամէնէն խորին ծալքերուն մէջ: «Այո՛,» շարունակեց Էլէն, ցնցելով գլուխը. «այդ տառապանքն է որ փրկած է զիս, եւ անոր միջոցաւ կրցի դատել իմ կեանքս . . . Երբ իրարմէ բաժնուեցանք, գրեթէ խելայեղ վիճակի մէջ հոս եկայ. տասպուեցայ անկողնի ծառայել շատ օրեր, ու կը տեսնէի որ խաբած մարդուս աչքերը իմ վրաս սեւեռած էին այնքան անձնուիրութեամբ ու սրտխրութեամբ: Իմ տառապանքս նկատի առնելով՝ ըմբռնեցի թէ ո՞րքան տառապեցուցած էի ուրիշը եւ ո՞րքան չարիք սըփռած էի իմ շուրջս: Այն ամօթը՝ ուր գըլտորած էի, աչքիս առջեւ երեւցաւ, եւ մահուան հանդէպ, ամէն ինչ փորձեցի՝ պարկեշտ կին մը ըլլալու համար...» Էլէն կանգ առաւ. Արման որոշապէս դիտեց որ մանկամարդ կինը կ'ուզէր խօսիլ մինչեւ ծերութիւն: Կը ծնցնէ՝ մեռցնելու համար, կ'ապրեցնէ ոչնչացնելու համար. մեղի սահմանած չափը կեանքի տեւողութեան հակայ դանդաղութիւն չէ, ծնունդէն մինչեւ մահ խիստ մեծ ճամբայ . . . ակունքէն մինչեւ ծով չափազանց կարճ երկայնութիւն . . . օրորոցէն մինչեւ գերեզման՝ միայն մէկ ոստում. . . :

Եթէ մարդկային այս վիճակը անկարելի է փոփոխել, ուրեմն թող վերնան տարիները, կեանքի երեւոյթէն թո՛ղ զըրկուի աշխարհը: Միայն կարճ ժամանակամիջոցի մը համար Տիեզերքի խնջոյքի սեղանին մասնակից ըլլալը չարժէր, քանի որ բիւրաւոր համադամներու հոգիս հոտն ու համն առած, չյագեցած ու չգոհացած՝ պիտի գլորինք կեանքի հակայական բարձունքէն մահուան խորխորատը. մարդկային ամէն բան պատրանք, ամէն բան երազ, ամէն բան հանելուկ ու մնանանդ ամէն բան ոչնչութիւն . . . Սակայն ուժ ու կարողութիւն կը պակսի մահկանացուներուն այդ բանին վրայ պընդելու համար. դարձեալ չենք ուզեր ըսել թէ օր մը անենք ալ պիտի երթանք այն տեղ, ուր դարձած է ժամացոյցն ճօճանակը, ուր դու ալ ո՛վ ժամանակ մեղի համար վերջացած պիտի համարուիս:

Մեր կեանքէն քանի՞ քանի՞ տարիներ խրջիր տարիր, ա՛ռ այս տարին ալ. ամէն անգամ որ չրջանդ բոլորած կու գաս, անդիարձն մեր կեանքի տարիները մէկիկ մէկիկ կը յափշտակես ու կը նետես մոռացութիւն անյուշ չտեմարանին մէջ, գերիրդմանի սաբսուան է որ կը սրսկես մեր ջիղերուն վրայ:

Տրապիզոն — Յ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

տխրութեան ու նեսոմ անցեալին մէջ՝ իր ամուսնին ու զաւակին նկատմամբ զգացած կարեկցութեան շնորհիւն էր որ պիտի կրնար մէջտեղը դնել՝ ապաշխարութեան կեանք մը ապրելու, բաւ է որ ինք, Արման, կարեկցէր իր վրայ եւ աջակցէր իրեն՝ այդ գործին մէջ:—Այսպէս, փրկութեան սկզբունքը՝ զոր չէր կրցած ձեռք բերել անցեալ բանականութենէն, մինչ հաւատքի վարդապետութիւններն ալ

ժողովի կողմէ։ Նոր կանոնագիրն ու ծրագիրը չատ յարմար ու բանաւոր է։ Կ'ափսոսուի կէտ առ կէտ գործադրել։

Անցեալ տարի բացուած մանկապարտէզը այս տարի աւելի լաւ գնահատուեցաւ ժողովրդեան կողմէ, աշակերտներու թուին օրէ օր աւելնալովը։ Այս հաստատութեան օգտակարութիւնը անժխտելի է արդարեւ։

Քաղաքիս բոլոր հաստատութեանց համար նշանակութեան արժանի իրողութիւն մըն է բացումը Իտալիէ վարժարանի մը, որ տեղի ունեցաւ այս տարի, շնորհիւ մեր կրթասէր Վեհ. Կայսեր։ Տնօրէնն է Մէհմէտ Շաքիր էֆ., ազնիւ եւ ուսեալ անձնաւորութիւն մը, որ Գոնիայէն հոս փոխադրուած է եւ որ քիչ ատենէն ընդհանուր համակրութիւն գրաւեց։

Տնեսական. — Առեւտրական տեսակէտով նշանակելի տարի մը չեղաւ 1902ը Թոքատի համար։ Առուտուրի մարդիկը աւելի գանգատ ունեցան քան գոհունակութիւն, թէեւ ատենց սովորութիւնն ըլլայ միշտ գանգատիլ։ Քաղաքիս կարեւոր արհեստները՝ եաղմաճիութիւն, գօտեգործութիւն, ներկարարութիւն (կարմիր կտաւի), պղնձագործութիւն եւն, դէպ աղէկ բանեցան տարին բոլոր, բայց առանց նշանակելի չահերու։ Սաստիկ մրցում կայ այս գործերուն մէջ։ Մանիֆաթուրայի եւ խուրտավաթի առեւտուրը օրէ օր ընդարձակուելու վրայ է եւ այս տարի ալ քանի մը նոր վաճառատուններ աւելցան, բայց այս ճիւղերուն մէջ ալ սաստիկ մրցում տիրելուն համար՝ կարեւոր չահեր ունցած չեն։ Այս մրցումին արդիւնքը այն կ'ըլլայ որ եւրոպական ապրանքներու սպառումը կ'աւելնայ տարուէ տարի, յօգուտ բուն իսկ զայնս արտադրող եւրոպական գործարաններուն։

Գալով հողային արդիւնաբերութեանց՝ ցորենն առատ եղաւ այս տարի, որով գինը չատ ինկած է եւ այսօր Պոլսոյ գրիւը կ'արժէ 8–8ու կէս ղրշ. իսկ դարին որ նուազ էր, ցորենի հաւասար գէնով կը ծախուի։ Աֆիոնի եւ ծխախոտի մշակութիւնը օրէ օր աւելի ընդարձակուելու վրայ է եւ իրաւամբ։ Մանաւանդ ծխախոտի մշակութիւնը գրեթէ կրկնապատկուեցաւ այս տարի եւ ասոր ալ պատճառը այն է որ Բէժին հիմա բաւական լեցուն գլխով կը գնէ արտադրուած ծխախոտները։ Երկրի մը ճշմարիտ հարստութիւնը կը կազմեն հողային արդիւնաբերութիւնները եւ կ'արժէ որ աւելի ուժ տրուի անոնց եւ նոր չահաւոր բերքեր ալ հետզհետէ մշակուին, փոխանակ միայն հին ատենները ի վեր մշակուածներուն կառչած մնալու։ Երկիրը ճարտարարուեստներու չգոյութեան պատճառաւ կրած նիւթական կորուստը հողային արդիւնաբերութեանց փոխարժէքով միայն պիտի կրնայ լեցնել եւ բերքերու արտածութեամբ է որ պիտի կրնայ հակակշռել ճարտարարուեստական ներածութեանց արժէքը։

Զմոռնանք ըսել թէ քանի մը տարիէ ի վեր չերամապահութեան ալ ուշադրութիւն դարձուած է եւ այս տարի այդ ճիւղը փորձողներն ալ աւելի էին անցեալ տարուընէ։

Թոքաս Գ.

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կրօնական միաբանութիւնները. — Արտօնութեան խնդիրը. — Խորհրդարանին նրստաշրջանին բացումը. — Դիւանները ընտրութիւնը։

Բարիզ, 10 յունուար. — Խորհրդարանին նստաշրջանին բացումը երեքշաբթի տեղի պիտի ունենայ։ Բաց ի կրօնական այն միաբանութիւններէն՝ որոնք արտօնուած չըլլալով, արտօնութիւն խնդրած են, եւ որոնց աղերսագիրները պիտի ներկայացուին Խորհրդարանին, կան միաբանական հաստատութիւններ, որոնք թէեւ արտօնուած չեն, բայց արտօնուած միաբանութեանց կողմէ հիմնուած են։ 1901ի օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն, այդ հաստատութիւնները պետական Խորհուրդին կողմէ պիտի արտօնուին, բայց նոյն իսկ պետական Խորհուրդին ցարդ յայտնած կարծիքին համեմատ, կառավարութիւնը նոյն Խորհուրդին պիտի ներկայացնէ միայն այն հաստատութեանց խնդրագիրները՝ զորս ընդունելի կը դատէ։ Միւսներուն ալ կառավարութիւնը պիտի ծանուցանէ թէ անոնց խնդրագիրը չի ներկայացներ պետական Խորհուրդին եւ միւս կողմէ կը զեկուցանէ այդ միաբանութեանց թէ արտօնուած չեն եւ թէ պէտք է փակեն իրենց հաստատութիւնը։ Նախարարապետ Պ. Բոմպ հիմա կը զբաղի կարգադրելու՝ արտօնուած միաբանութեանց վերաբերեալ չարտօնուած հաստատութեանց խնդիրը։ Ասոնք 13,600 հատ են՝ որոնք թէ՛ ապաստանարաններ ունին եւ թէ վարժարաններ։ Նաեւ գրեթէ բոլորովին կիներու միաբանութեանց կը վերաբերին։ Այդ 13,600էն 10,900ը օրինական պայմանաժամին մէջ աղերսագիր մատուցած են՝ արտօնութիւն խնդրելու համար. մինչեւ հիմա ալ կը շարունակեն՝ սպասելով իրենց մասին արուելիք որոշմանը։ Նախարարապետը մասնաւորաբար կը զբաղի կարգադրելու կացութիւնը այն 2700 հաստատութեանց որոնք 1902 յուլիսէն փակուեցան՝ իր շրջաբերականին գործադրութեամբը եւ հրամանագիրներով։ Պ. ալ 2,700 հաստատութեանց թիւն կատարելով, անոնց ած է։ ին գործոց նախարարութիւնը թեանց խորհրդարանական յանձ զրկեց այրերու 53 միաբաղերսագիրները՝ որոնք երեսփ. պիտի ներկայացուին։

—Երեսփ. ժողովին մեծամասնութեան չորս խումբերուն պատուիրակները գումարումներ կը կատարեն ժողովին դիւանին ընտրութեան խնդրոյն համար։ Թէեւ խորհրդակցութիւնները աւարտած չեն, սակայն ընդհանուր կարծիքը այն է թէ նախորդ դիւանը պիտի պահուի, միայն չորս դեր–ատենապետներէն մէկին տեղ պիտի ընտրուի Պ. Կիլլէն՝ Լբրեւ ներկայացուցիչ յառաջդիմականներու։ Նաեւ մէկն ալ արամադրելի ընելով ընկերվարականներուն, քանի որ Պ. Մորիս Ֆոր Մերակոյտին անցնելովը թափուր մնացած է։ անոր տեղ կ'ըսուի թէ Պ. Ժորէս պիտի ընտրուի։

—Մերակոյտին դիւանի ընտրութիւնը երկրորդ նիստին՝ յունուար 15ին պիտի կատարուի։ Ընդհանուր կարծիքի մը նայելով՝ Մերակոյտին դիւանը անփոփոխ պիտի մնայ։

ԻՍՊԱՆԻԱՅԻ ԴՈՐԾԸ

Թէրեզ Իսմպէր եւ Ռանթ Վիաժերը. — Տիկին Տորվալօ. — Ֆրեսկրիֆ Իսմպէր. — Կեղծ արժեթուղթեր. — Պահանջատէրերը. — Դոնարեդիճները։

Բարիզ, 10 յունուար. — Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Անտրէ երէկ ընդունեց տիկին Թէրեզ Իսմպէրը՝ որ ընդոստ քայլերով ու ժպտուն մտաւ հարցաքննիչ դատաւորին սենեակը։ Պ. Անտրէ, սակայն, չէր երեւար, վասն զի սեղանին վրայ լեցուած թուղթերու կոյտի մը ետին մնացած էր, որով Թէրեզ Իսմպէր չկրցաւ Պ. Անտրէի ձեռքը սեղմել։ Հարցաքննիչ դատաւորին հարցումներուն պատասխանելով, ըսաւ թէ բան մը պիտի չըսէ, ինչպէս առջի օրը յայտարարած էր Պ. Լէտէի։ քիչ ետքը սկսաւ խօսիլ տարբեր նիւթերու վրայ։ Հարցաքննիչ դատաւորը մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւէր եւ յարմար առիթը գտնելուն հարցում մը ըրաւ։ Թէրեզ Իսմպէր իր ամուսինը կը գովէր։ Պ. Անտրէ ըսաւ թէ անշուշտ շատ կը սիրէր իր ամուսինը, բայց Ռանթ Վիաժերը հաստատողը անիկա էր։ Թէրեզ Իսմպէր պատասխանեց թէ այդպէս չէ։ Ինք հիմնած էր այդ հաստատութիւնը եւ Ժրէտէրիք Իսմպէր ընդդիմացած էր։ Պ. Անտրէ պատճառը ուզեց գիտնալ։ Թէրեզ Իսմպէր յարեց թէ իր ամուսինը դէշ գործ մը կը նկատէր զայն։ Հարցաքննիչ դատաւորը ըսաւ թէ հակառակ այդ ընդդիմութեան, Ռանթ Վիաժերը հաստատուած էր։ Թէրեզ Իսմպէր պատասխանեց.

«Հարկաւ։ Երբ որոշում մը տամ դիւրին չէ դիս ետ կեցնել։ Ես էի տէրը։ արդէն Ժրէտէրիք ալ ետ կեցաւ իր առջեւան կարծիքէն։ Ռանթ Վիաժերը սքանչելի գործ մըն էր։ եթէ հալածուած չըլլայինք, լաւ արդիւնքներ պիտի տար։ Մրն է այն ապահովագրութեան Ընկերութիւնը եւ պանքան որ կրնայ դիմանալ անմիջական հաշուեյարդարումի մը։»

Հարցաքննիչ դատաւորը դիտել տուաւ թէ այդ Ընկերութեան կազմութիւնը ապրէնչ էր եւ թէ օրէնքէն պահանջած վճարումները չէին կատարուած։ Թէրեզ Իսմպէր ըսաւ թէ սխալ է, վասն զի կարեւոր դումար մը վճարուած էր եւ մնացածն ալ երաշխաւորուած էր իրենց անձնական հարստութեամբը։ Պ. Անտրէ հարցուց թէ իրենց յանձնուած դումարները ի՞նչ բանի գործածած էին։ Թէրեզ Իսմպէր ըսաւ թէ անշարժ կալուածներու գնման։ Հարցաքննիչ դատաւորը դիտել տուաւ որ անձնական հարստութեան վրայ կը խօսի՝ այսինքն Քրաւֆորտի ժառանգութեան, մինչդեռ ատիկա գոյութիւն չունի։ Թէրեզ Իսմպէր յայտարարեց թէ գոյութիւն ունի։ Պ. Անտրէ հարցուց թէ Քրաւֆորտները ո՞ւր կը բնակին։ Թէրեզ Իսմպէր պատասխանեց թէ դատավարութեան միջոցին պէտք եղածը պիտի ըսէ եւ թէ Քրաւֆորտները պիտի ներկայանան, որով ամբաստանութիւնը ինքնին պիտի փճանայ։ Պ. Անտրէ նորէն ուզեց Ռանթ Վիաժերի վրայ խօսիլ, բայց Թէրեզ Իսմպէր չպատասխանեց, որով նորէն բանա ղրկուեցաւ։

—Ռոմէն Տորինեաքի բարեկամ-հին՝ Տիկին Տորվալ, արտօնութիւն խնդրած էր՝ բանտարկեալը տեսնելու, բայց ընդհանուր դատախազը յետաձգեց անոր աղերսագրին քննութիւնը։

—Ժրէտէրիք Իսմպէրի առողջական վիճակը բարւոքած ըլլալով հիւանդանոցէն հանուելով նորէն իր խուցը տարուեցաւ։

—Փորձագէտ Պ. Լնպէր, երէկ, ներկայացաւ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէի։ Ինչպէս յայտնի է, Տիկին Թէրեզ Իսմպէր իր վեպին սկզբնաւորութեան առեն 3000 եւ 5000 ֆր.նոց ռանթեր ցոյց տուած էր՝ վստահութիւն ներշնչելու համար փոխառութիւն ընելու վարանողներուն։ Ցեսոյ ըսուեցաւ թէ առնք 5 եւ 6 ֆր.նոց արժեթուղթեր էին՝ խարդախուած։ Տիկին Իսմպէր, Պ. Լէտէի մէկ հարցումին պատասխանելով, ըսած էր թէ առնք վաւերական են։ Պ. Լէտէ զանոնք յանձնեց փորձագէտ Պ. Լնպէրի եւ յայտարարեց թէ խարդախուած են, բայց թուականը կարելի չեղաւ սահմանել, ինչ որ անհրաժեշտ է օրինական ժամանցումին տեսակէտով։

—Իսմպէր–Տորինեաքները Բարիզ բերուելէն ի վեր բաղմաթիւ պահանջատէրեր, նախկին մատակարարներ, կոչնագիր կը ղրկեն այդ ընտանիքին անդամներուն։ Կոչնագիրները կը յանձնուին բանտին տրնորէններուն։

—Մարտիսի մէջ Իսմպէր–Տորինեաքները երբ ձերբակալուեցան, անոնց քսակէն գոնարեղէններ պարունակող փոքր պայուսակ մը գտնուած էր։ Այն ատեն ըսուեցաւ որ առնք բաւական կարեւոր գումար մը կը ներկայացնեն։ Վերջին լուրի մը նայելով, իրողութիւնը բաւական չափազանցուած է, վասն զի պայուսակի ընուածը չորջագնատի պարզ գրպան մըն է եւ պարունակութիւնն ալ այնքան մեծ բան մը չէ։

ՌՈՒՍԻԱ.

Կրօնական միաբանութիւնները. — Վատիկան. — Թոլսթոյ. — Նախարարութեանց հաստատման հարիւրամեակը։

Բեդերսպուրկ, 10 յունվ. — Բոլորովին սխալ է այն լուրը թէ ռուս կառավարութեան եւ Վատիկանի միջեւ բանակցութիւններ կատարուած ըլլան՝ Ֆրանսայէն մեկնած կրօնական կարգ մը միաբանութիւններ՝ Ռուսիոյ մէջ հաստատելու մասին։ Հետեւաբար բոլորովին անհիմն են այն լուրերը թէ ռուս կառավարութիւնը որոշած ըլլայ ընդունիլ Ֆրանսայէն արտաքսուած կրօնական միաբանութիւնները։

—Ստոյգ լուրի մը նայելով, Թոլսթոյի առողջական վիճակը գոհացուցիչ է եւ վտանգէ զերծ կրնայ նկատուիլ, բայց ինքնէնցային հետեւանքով չատ տկար է։ Ջերմութիւնը յաճախ 40 աստիճանը անցած է՝ երբեմն ալ զառանցանքներով։

—Ռուսիա, այսօր, ոտնեց Ալեքսանդր Ա. կայսեր կողմէ հիմնուած պատերազմական, ծովային, ներքին, եկմտական, դատական, կրթական, արտաքին եւ երկրագործական նախարարութեանց հաստատման առաջին հարիւրամեակին տարեդարձը։ Այդ առթիւ այս առտու շքեղ հանդէս մը կատարուեցաւ նախարարական յանձնաժողովին պաշտօնարանին մէջ, ուր ներկայ էին Նիքոլա կայսրը եւ բոլոր նախարարները։ Կրօնական արարողութենէ մը ետքը, նախարարական յանձնաժողովին նախագահ Պ. Ռուրնովօ կարդաց պատմական տեսութիւն մը։ Այդ առթիւ պատրաստուած գեղակերտ չքագրաւիներ ընծայուեցան նախարարներուն եւ պաշտօնատարներուն։

ԱՆԳԼԻԱ.

Թագաւորութեան հանդէսները Հնդկաստանի մէջ. — Մահու պատիժ. — Ամերիկեան դատաւոր մը ու Թրեսարս Բիբլիոկի։

Լոնտոն, 10 յունվ. — Լտուարտ Թագաւորին Հնդկաստանի կայսր հռչակուելուն առթիւ Տէլհիի մէջ կատարուած հանդէսները աւարտեցան խիստ չքեղ զօրահանդէսով մը, որուն մասնակցեցան նաեւ բոլոր բնիկ զօրագունդերը։ Զօրահանդէսին մասնակցող բոլոր զինուորներուն թիւն էր 29,616, որոնց մէկ երրորդը՝ անգլիացի եւ երկու երրորդն ալ հնդիկ։

—Երէկ, Լտուարտ Լ.ի գահակալութենէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, մահու պատիժ մը գործադրուեցաւ։ Մահի Տէլլի անուն կին մը որ իր տարիքոտ ամուսինը թելադրած էր՝ երիկը սպաննելու, անցեալ յունիսին մահուան դատապարտուած ըլլալով, կախաղան հանուեցաւ։

—Ամերիկեան դատաւորները, ընդհանրապէս խստաբարոյ՝ իրենց պաշտօնին կիրառմանը մէջ յաճախ զուարթ կողմեր ունին։ Անցեալները Բրինտմ անուն դատաւոր մը որ վճիռ պիտի արձակեր անդլիացի բանասեղծ Ռրտնարտ Քիպլինկի եւ անոր հրատարակիչին միջեւ ծագած դատի մը համար, յայտարարեց թէ Ռրտեարտ Քիպլինկ գրական որ եւ է համբաւի արժանի չէ եւ թէ անոր քանի մը ոտանաւորները, մանաւանդ Թիալարներ, օճառի եւ դեղատի ծանուցումներուն հաւասար արժէք ունին։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պ. Զեմպրլեն. — Սակարանին մէջ զրոյցներ. — Պ. Այթրեն Պէյլ. — Դաղթային նախարարին եւ պոեր պեսերուն տեսակցութիւնը։

Լոնտոն, 10 յունուար. — Երկէ Լոնտոնի Սակարանին մէջ զրոյց ելաւ թէ Պ. Զէմպրլէն հիւանդացած է Եոհաննէսպուրգի մէջ. յետոյ ըսուեցաւ որ հիւանդացուը Լորտ Միլնէրն է. քիչ ետքը այդ լուրն ալ հերքուեցաւ։ Վերջապէս ասացուեցաւ թէ այդ զրոյցները առաջ եկած են Պ. Ալֆրէտ Պէյթի կախուած ունենալէն։ Պ. Ալֆրէտ Պէյթ որ Սէսիլ Ռոտսի յաջորդեց Իրրեւ նախագահը Զէրթրըտի, նաեւ նախագահն է Տէ Պիրսի եւ վարիչ Ռանտի հանքերուն։ Վիճակը բաւական մտահոգութիւն կը պատճառէր, բայց վերջին լուրերու նայելով, բարւոքում մը տեսնուած է։ Տոքդ. Ճէյմսըն, որ Խօլէնտը կը գտնուէր, մասնաւոր կառախումբով դեպ հիւանդին մօտ

—Սքանսարս, խօսելով Պ. Զէմպրլէնի եւ պոեր պեսերուն միջեւ կատարուած տեսակցութեան վրայ, կ'ըսէ թէ գաղթային նախարարը երբ խօսքը աւարտեր է, Պ. Շալք–Պուրկէր ոտքի ելելով յայտարարեր է թէ բնաւ տեղեկութիւն չունի թէ մեծաքանակ դումարներ Եւրոպա զրկուած ըլլան, ինչպէս կը յայտարարէ Պ. Զէմպրլէն։ Ցարեց նաեւ թէ որչափ որ կրնայ գիտնալ, ոսկիի հանքերէն կատարուած հաւաքումներուն արտադրած գումարները պատերազմի ծախքերուն յատկացուած են։ Կրնայ ըլլալ որ ատկէ բան մը աւելցած ըլլայ, եւ այդ պարագային պատրաստ է ամէն ամէն ջանք ընել՝ նոր գումարը վերադարձնելու համար։ Պ. Զէմպրլէն պատասխանեց թէ պէտք է լաւ դիտնալ որ ինքը եւ ոչ մէկ անձ պատրաստ դեմամբասանութիւն մը ըրած է։

—Բրէթորիայէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ երբ Պ. Զէմպրլէն պոեր պետերու ուղերձին կը պատասխանէր, Պոեր-ները պաղ եւ գրեթէ թշնամական ընթացք մը ունէին։ յայտնի կերպով յուսաւորեալ էին։ Բիչ յետոյ պոեր պատուիրակները քաշուեր եւ գումարում մը ունեցեր են, ուր Պ. Պ. Շալք–Պուրկէր եւ Վոլմարանս յորդորեր են զանոնք խնդրը կարգադրուած նկատելու։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Առեւտրական դաշնադրութիւնները. — Վիրաբոյժ Էսմարխ. — Ուրսուլամեակը. — Վիլհելմ Բ.ի շնորհաւորութիւնը։

Պերլին, 10 յունուար. — Ընուեցաւ թէ գերման կառավարութիւնը ժամանակէ մը ի վեր չանգագան Պոտուեանց հետ կը բանակցի, առեւտրական դաշնադրութեանց կնքման համար։ Լոռայ Անձայկըր որ միշտ նախարարապետին պաշտօնարանէն ուղղակի տեղեկութիւններ կ'առնէ, կը յայտարարէ թէ այդ տեսակ բանակցութիւններ տակաւին նոր պիտի սկսին՝ նախ Ռուսիոյ ու Մ. Նահանգաց եւ յետոյ միւս Պետութեանց հետ։ Նոյն թերթը կ'իմանայ նաեւ թէ Ռուսիոյ հետ բանակցելու պաշտօն ունեցող գերման դիմիսերը այդ նպատակով Բեդերսպուրգ պիտի երթայ, մինչդեռ Իտալիոյ ու Աւստրիոյ դիմիսերը Պերլին պիտի գան։

—Գերմանիոյ բժշկական աշխարհը, այսօր, ոտնեց ծննդեան 80րդ տարեդարձը նշանաւոր վիրաբոյժ Էսմարխի, պատուակալ ուսուցիչ Բիլի համալսարանին եւ առողջապահական ընդհանուր քննիչ Գերմանիոյ բանակներուն։ Ինչպէս յայտնի է Բրոֆէսէօր Էսմարխ ամուսնացած է, Շլէզվիկ–Հոլշթայն–Սոնտէրպուրկ–Աւկուստենպուրկի Էլիզապէթ իշխանուհիին հետ, որ Աւկուստա Վիքթորիա կայսրուհիին մօրաքոյրն է։ Ցանձնաժողով մը որուն կը մասնակցին Հայնրիհ իշխանը, Պաւիերայի Լուի–Ֆէրտինանտ իշխանը, նշանաւոր բժշկներ եւ այլն, որոշեց Էսմարխ բրոֆէսէօրին համար յիշատակարան մը կանգնել անոր ծնած քաղաքին մէջ՝ Թէօնինկ (Շլէզվիկ–Հոլշթայն)։ Բրոֆէսէօրը 1895էն ի վեր Թղթակից է Բարիզի բժշկական ակադէմիին՝ վիրաբուժական ախտաբանութեան ճիւղին համար։ Բիլ քաղաքը պատուակալ քաղաքացիի տիտղոսը տուաւ Էսմարխ բրոֆէսէօրին։ Հայնրիհ իշխանը անձամբ հաղորդեց կայսեր շնորհաւորութիւնները։ Վիլհէլմ Բ. նաեւ սա հեռագիրը ուղղեց. — «Ձեր ծննդեան 80րդ տարեդարձին առթիւ Ջերմագին շնորհաւորութիւններս կը յայտնեմ։ Իմ՛ՀԷ թէ Աստուած տակաւին երկար ու բարեբաստիկ կեանք մը շնորհէր ձեզի՝ փառաւորուած այն գիտակցութեամբ թէ ձեր աշխատութեան յաջողութիւնները տեւական բարիքներ կ'ապահովեն տառապեալ մարդկութեան»։

ՎԻՆԻՍՈՒԼԱ.

Իրաւարարութիւնը. — Պ. Պոուինի իրաւասութիւնը. — Ցարքական զօրքերուն Քարաքաս մուտքը. — Պ. տր Հոլլեպէնի շնորհաւորկութիւնը։

Քարաքաս, 8 յունուար. — Պ. Պոուին, որ Քասթրո նախագահին կողմէ իրաւարար ընտրուած է, չաբաթ օր Լա Կուայրայէն Մ. Նահանգաց Ալպանի յաձուրակով պիտի մեկնի։ Պ. Պոուին Ուաշինկթըն կ'երթայ՝ հոն դանելու համար համաձայնութեան մը յանգելու միջոցները։ Պ. Պոուին կատարեալ հրահանգներ ունի՝ թէ Անգլիոյ դէմ Վենեցուէլայի ունեցած տրտունջներու մասին, որոնք առաջ եկած են Թրինիթէի իշխանութեանց կողմէ ըմբոստներու Պեն Ռայ նաւուն եւ Մաթօ զօրավարին կուսակիցներուն ընծայուած պաշտպանութենէն եւ թէ դաշնակիցներուն զիջում ըլլալէն՝ կարգ մը կէտերուն քննութեան համար։ Կ'ըսուի թէ անգլիական, իտալական եւ գերմանական պահանջքներուն իբր փոխարինութիւն Պ. Պոուին արտօնութիւն ունի Վենեցուէլայի մաքսերուն հասոյթները ցուցնել։ Քասթրոյ նախագահը բացարձակապէս կ'ընդդիմանայ գերմանական դեսպանատան դէմ եղած անմպատ արարքներուն համար Գերմանիայէն ներում խնդրել։ Կառավարական զօրքերը, որոնք վերջերս ըմբոստներուն դէմ գացած էին, Քարաքաս վերադարձան յաղթական։ Ըմբոստները Ռիօ Շիքօ քաշուեցան, որ նոր սպառազինութիւն պիտի ընդունին։ Անթոնիօ Ֆէրնանտէզ զօրավարը որ Թիւի սահմաններուն մէջ գտնուող ըմբոստներուն հրամանատարն է, Քասթրոյ նախագահին խնդիրքին վրայ՝ ներկայացուցիչներ ղրկեց Քարաքաս որոնք կառավարութեան հետ կացութիւնը քննելու պաշտօն ունին։ Բայց համաձայնութիւն մը դժուար կ'երեւայ։

Պերլին, 9 յունուար. — Ֆրանֆֆուրթեր Զայթունկի մէջ հրատարակուած Պերլինէն քաշուած հեռագրի մը համաձայն, վերջնականապէս հաստատուած է թէ Ուաշինկթընի գերմանական դեսպան Պ. ֆոն Հոլլէպէն մտադրութիւն ունի պաշտօնէ քաշուելու։ Ցիշեալ թերթը կը զարմանայ թէ այս փոփոխութիւնը տեղի կ'ունենայ այնպիսի ժամանակ մը որ Վենեցուէլայի խնդրին հետեւանքով կարեւոր բանակցութիւններ կը կատարուին Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց մէջ։ Գերման եւ ամերիկեան զորքերուն տեղեակ Ամերիկացւոց կարծիքն է թէ Վենեցուէլայի խնդրին տոթիւ գործուած սխալները Պ. ֆոն Հոլլէպէնի վրայ ձգուեցան։

ԻՏԱԼԻԱ.

Վիքտոր Եմմանուէլ Բ.ի մահուան տարեդարձը. — Հսկայ քարիւր մը. — Բանքէոնի առջեւ տեղի ունեցած անցքը։

Հռոմ, 9 յունուար. — Այսօր Վիքտոր Էմմանուէլ Բ.ի մահուան քսանչինգերորդ տարեդարձին առթիւ, հանդիսաւոր ուխտագնացութիւն մը տեղի ունեցաւ Բանթէոնի մէջ ուր կը գտնուի գերեզմանը։ Թափորը կը կազմէին Իտալիոյ բոլոր քաղաքներէն ղրկուած պատգամաւորներ։ Կրօնական արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ այս առաւօտ. թագաւորը եւ թագուհին ներկայ էին։ Նախկին զինուորականները պատոյ պահակներու գունդ մըն էին կազմած։ Ցորեկուան դէմ, իտալական բոլոր գաւառներուն եւ օտարերկիրներու իտալական գաղթականութիւններուն ներկայացուցիչներէն բաղկացեալ թափոր մը Բանթէոն գնաց, պրսակներ դնելու համար։ Թրիէսթէի իտալական գաղթականութեան ներկայացուցիչ մարմինը վահան մը կը կրէր՝ սա ա՛ծ նագրութեամբ։ «Իտալիոյ եւ Թրիէսթէի միութեան այնքան անխախտ հաւատացող եւ փափաքող թագաւորին։» Պաշտօնական Թրիպունա թերթը կը քննադատէ այդ արարքը որ հակառակ պարագային դիւրաւանչմար պիտի անցնէր։

ԲՕՆԿՕ

Ռոմա դատարաններուն առջեւ. — Ուպանկիի կացութիւնը։

Պրիւսէլ, 9 յունուար. — Բոնկոյի պետութենէն եկած լուրերը, կը հաստատեն այն լուրը, որուն համաձայն, Պոմա դատարանը տասը տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց պետութեան գործակալներէն մին՝ բնիկ ցեղապետներէն մէկը սպանած ըլլալուն համար։ Ուպանկիի բնիկներուն մէջ յուզում տիրելուն պատճառաւ՝ Արեղոյա հրամանատարը չորս հարիւր զինուորով դէպ ի հոն ճամբայ ելաւ։ Վեց ամիս առաջ Պոմա վերին Բոնկօ գացած օգնական զունդերը, հարիւրէն երկու հարիւր հոգիէ բաղկացեալ խումբերու բաժնուած, Օէլլէի սահմանագլուխին երկայնքին վրայ կը կենան։

ՍԻՍՏրԻԱ.

Թրանսիլվանիոյ մէջ ճաւթանոցի մը հրդեհը. — Վնասներ։

Վիեննա, 9 յունուար. — Լէմպերկէ հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պոտիսլաւի քարիւղի աղբիւրներուն մէջ մեծ հրդեհ մը ծագած է։ Աղբիւրները յաջորդաբար կրակ առած են եւ բոցերը հովին պատճառաւ չորս կողմ տարածուեցան։ Պոտիսլաւ քաղաքը երկու ժամ մեծ վտանգի մէջ գտնուեցաւ, բայց կէս գիշերուն հովը ուղղութիւնը փոխելով, հրդեհին յառաջացման արգելք եղաւ։ Հանգումարմամբ յիսուն նաֆթաղորեր եւ քսան տուն այրեցան։ Մանկամարդ աղջիկ մը բոցերուն մէջ մնաւ։ Վնասները առնուազն 625,000 ֆր. կը հաշուեն։ Վերջի հեռագիրներուն նայելով՝ հրդեհը տակաւին ստակութեամբ կը շարունակէ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Միթէմիրի ասփիճան տրուեցաւ Մարքիդիւղի ու շրջակայ ծովեզերքներուն պահպանութեան քննիչ Հաճի Հասան Ֆէյմի պէյի։ Սանիէի ասփիճան՝ Այվալըքի գաւառակին գայմագամ Մահմուտ Մահիր պէյի։

—Կինճի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Ասիրի գաւառին նախորդ հաշուակալ Օսման Նիզէթի էֆ.։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռուսիոյ հեռագրական ու թղթատարական ընդհանուր վերատեսուչ Բեդրով զօրավարին։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Շքոտրալի Սեւ Լերան նախորդ հիւպատոս եւ հիմա նոյն կառավարութեան հաշուակալութեանց ատեանին նախագահ Պ. Շէքզվլիքի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ եւ Հիճազի երկաթուղիին ոսկի շքադրամը՝ Ֆէսի վաճառական Էլքեաթիպզատէ Ալի էֆ.ի։

ՐՈՒՄԷԼԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Արտաքին գործոց նախարարութիւնը Բումէլիի նահանգաց արտաքին յարաբերութեանց տեսչութիւններուն համար հետեւեալ անձերը ընտրեց. — Պաթումի օսմ. նախորդ հիւպատոս Պէքիր Սամի պէյ, Կէրլի օսմ. հիւպատոս Բէմզի պէյ, Պուքրէշի օսմ. դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Նորիկեան Մկրտիչ էֆ. եւ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտեաներէն Հագգը պէյ։

—Դատական նախարարութեան մէջ կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով, վերաքննիչ ատեանի անդամներուն եւ հարցաքննիչ դատաւորներուն ընտրութեամբը զբաղեցաւ։

—Բումէլիի նահանգաց քննիչ յանձնաժողովին գործառնութիւնները օր օրի կ'աւելնան։ Այդ պատճառով Բ. Դրան մէջ նոյն յանձնաժողովին իրրեւ դիւանատուն յատկացուած սենեակին քովը գտնուած պարապ մասը ապակիներով պիտի ծածկուի. հոն պիտի պահուին յանձնաժողովին վերաբերեալ գրութիւնները ու տուփարները։

—Սէլանիկի մաքսային վերատեսչութեան պահպան պաշտօնեաներուն թիւը պիտի աւելցուի։ Բանի մը օրէն ատոնց ընտրութիւնը պիտի կատարուի։

—Սպարապետի Դուռը հաղար երկու հարիւր ձեռք հագուստ ղրկեց Դրսոսլայի նահանգին ոստիկան–զինուորներուն համար։ Մնացած մասն ալ քանի մը օրէն պիտի ղրկուի։

—Բումէլիի նահանգաց զանազան մասերը քիչ ատենուան մէջ բաւական աւազակներ ձերբակալուած են, որով հանրային ապահովութեան ու անդորրութեան տեւականութիւնը ապահովցուած է։

—Մանասդէրի ու Եանեայի գաւառական պաշտօնաթերթերը կը ծանուցանեն թէ այդ նահանգներուն ամէն կողմերը կատարեալ անդորրութիւն եւ ապահովութիւն կը տիրէ։

—Բումէլիի նահանգաց քննիչ յանձնաժողովին որոշմամբ Դրսոսլայի նահանգին ոստիկան–զինուորներու հրամանատարը Այտընի նահանգը պիտի փոխադրուի եւ անոր պիտի յաջորդէ Այտընի նահանգին ոստիկան – զինուորներու հրամանատարը։

Սպարապետի Դուռը ծանոյց անոնց որ անմիջապէս իրենց նոր պաշտօնատեղիները ուղղուորին։

—Գոսսովայի նահանգին զանազան մասերը հաստատուելիք նախնական վարժարաններուն թիւն է 296։ Ազգանց վարժարանները այդ հաշուոյն մէջ չեն։

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱՆ. — Ներքին գործոց նախարարութիւնը, Եւրոքսական հրամանագրի մը վրայ, ծնոյց պէտք եղած տեղերը թէ գոց չիրով ոգելից ըմպելի ծախուած տեղերն ահնթարկուին՝ օրայով ու գաւաթով ծխող տեղերու յատուկ տրամադրութենց։ Մինչդամայն ծանոյց թէ իսլամական թաղերու մէջ եւ մզկիթներու մօտերը նոյն իսկ գոց չիչով ոգելից ըմպելիներու մթերանոց հաստատել ուզողներուն արտօնութիւն չտրուի, վասն զի վտանգաւոր ալ է, քանի որ ոգելից ըմպելիները դիւրավառ են։

—Ոստիկանութեան բոլոր պահպանոցներուն չուրջը գտնուած դիւնատներու եւ գարեջրատուներու մէկ անկը պատրաստելով, ոստիկանութիւն նախարարութեան մատուցուեցաւ։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեաները, առջի իրիկունը, ձերբակալեցին ասան անուն մարդ մը որ, գինով վիճակ մէջ, Մահմուտ Փաշայի կողմը մզկիթէ՝ հովանոց, կօշիկ եւայլն գողնալու վրայ էր։ Զիեա անուն ձիավար մըն ալ առջի իրիկունը ձերբակալուեցաւ։ Հիւսէն անուն գինեմոլ մը, առջի իրիկունը երկրորդ անգամ ըլլալով ձերբակալուեցաւ։ Ղալաթիոյ մէջ, երկուշաբթի գիշեր Պէշիքթաշցի Իպրահիմ անուն մարդը որ փողոցին մէջ պառկած էր՝ չարժեր։ անկարող ըլլալու չափ գինով վիճակի մէջ, ձերբակալուեցաւ։ Նոյն իրիկունն ալ, գարձեալ Ղալաթիոյ մէջ, Շէրիֆ, Նեսթաֆա ե

գրեթէ բոլոր դեսպանները, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա, պետական Խորհուրդին անդամ Թիւրխան փաշա, անտառներու եւ հանքերու նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշա, արարողապետ Իպրահիմ պէյ, ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւ երեւելի օտարազգիներ։

ԽՈՐԹՈՒՄԻ մէջ Լորտ Քրոմըր պիտի կատարէ Կորտոնի արձանին բացումը. այդ առթիւ մինչեւ Ցայտոտ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Յորենի հրապարակը հաստատուն է։ Երէկ Անատոլէն 7,000 քիլէ բերուեցան։ Գիները միեւնոյնն են։

—Առջի օրը Սեվաստոբոլէն մեծ քանակութեամբ ալիւր բերուեցաւ։

—Ալբոլի հրապարակը ծանր է։ Շաբաթ օրուընէ ի վեր ժամանեցին 240 տակառ ռուսական եւ 2 վագոն հունգարական։ Գիները կ'իյնան։

—Անցեալ շաբթու նարինջի վրայ բաւական գործ եղաւ. իսկ լէմոններու հրապարակը սովորական վիճակի մէջ է։ Իտալական լէմոնները կ'արժեն մնտուկը 20–23 ղրշ։ Նարինջ՝ սուրիական Տրիպոլիս, խոշոր, մնտուկը 40–42 ղրշ. ու սովորական՝ 32–36։ Իսքէնէրուն՝ 35 երկու մնտուկը։ Մանտարին՝ հազարը՝ 80–90 ղրուշ եւ խոշոր ու զատուածները հարիւրը՝ 20–30։ Ժամանեցին Իտալիայէն 2,300 մնտուկ լէմոն եւ զանազան տեղերէ 2,400 մնտուկ նարինջ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Եգիպտի մէջ կիրակի օրը քոլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։ Նապլուսի մէջ, ուրբաթ օրը 6 դէպք ու 6 մահ եւ հետեւեալ օրն ալ 6 մահ։ Դամասկոսի մէջ ալ երեքշաբթի օրը 18 դէպք ու 17 մահ։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ. — Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց հինգ օրէն 48 ժամուան իջեցնել Աղեքսանդրիոյ ժամանումներուն դէմ սահմանուած քարանթինան. իսկ ապանեխումները չարունակել. նաեւ Աղեքսանդրիոյ ճամբով Հիճազ երթալիք ուղեւորները ապանեխում կատարուելէ ետքը միայն ընդունիլ Ճիտտէի նաւահանգիստը։

—Կողայի ու Եաֆայի միջեւ գտնուած ծովեղերքներուն ժամամանց դէմ սահմանուած տասը օրուան քարանթինան հինգ օրուան դեղչուած է՝ ապանեխումները չարունակելու պայմանով։

—Եէմէնի ու Հիճազի ծովեղերքներուն ժամամանց դէմ սահմանուած 24 ժամուան քարանթինային տեղ ալ բժշկական քննութիւն պիտի կատարուի։

Պ. Նիհ, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնի օգնականը, որ Անգլիա կը գտնուէր, երէկ կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՎԱՐՉԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ պայմանագրութեան թուղթերու տպագրութեան ու վաճառման մենաշնորհը տրուած է Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է նաեւ որ ուրիշներուն թող չտրուի այդ տեսակ թուղթեր տպագրել ու վաճառել. նաեւ Հիճազի երկաթուղիին մասնաւոր կնիքը չկրող թուղթերը չընդունին կառավարական պաշտօնարաններուն եւ դատարաններուն մէջ։ Պաշտօնական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ պայմանագրութեան այդ թուղթերը որոնք «Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին օգտին յատկացուած է» արձանագրութիւնը կրող դրոշմներ ունին, 1318 հոկտ. 28 թուականէն սկսեալ կը ծախուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական Պանքային կեդրոնական վարչութեան մէջ եւ վարձակալութեան պայմանագրութիւն վաճառող խանութներու մէջ, իւրաքանչիւրը քառասուն փարայի եւ հարիւր հատնոց արցակներն ալ 93 ղրուշի, մէճիտիէն քսան ղրուշի հաշուով։ Զեկոյցը կը յարէ թէ վարձակալութեան պայմանագրութիւններու համար միայն այդ թուղթերը պէտք է գործածել եւ վրան գտնուած դրոշմին ուշադրութիւն ընել։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ չոգենաւային Ընկերութիւն մը, կ'ըսէ Սէրվէք, որուն կեդրոնը Պարա կը գտնուի, արտօնութիւն խնդրեր է մթերանոց մը հաստատել իր չոգենաւերուն պէտք ունեցած ածուխին համար, բայց իր այդ խնդիրքը մերժուած է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ անցեալ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ ընդունուեցաւ Տոքթ. Դամպուրօղլուի հրաժարականը՝ ապահովագրական Ընկերութիւններու քննիչ բժիշկներու մասնախումբէն։ Տոքթ. Դամպուրօղլուի տեղ Տոքթ. Թորգոմեան իր անդամ անուանուեցաւ։ Տոքթ. Աբէրի՝ Տոքթ. Աբէրի՝ Տոքթ. Աբէրի՝

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԱՆԱԴԱՅԻ ՀԱՅԵՐԻՆ

ԶՈՒՅՑ ԱՌՁԵՑԻՆ

Հարգելի ընթերցողներ, Ամերիկայի և Կանադայի հայերի մեջ տարածված է «Զույց առձեցին» անունը։ Ինչպես գիտեք, «Զույց» նշանակում է ցանց, իսկ «Առձեցին» նշանակում է ասեղնագործ։ Ուստի «Զույց առձեցին» նշանակում է ասեղնագործ ցանց։ Ինչպես ասեղնագործ ցանցը, այնպես էլ «Զույց առձեցին» ունի բազմաթիվ բաժիններ, որոնցից ամեն մեկը ինքնուրույն է։ Ամեն մի բաժին ունի իր հատուկ գունագեղ գծագիրը